

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Zitting van 8 juni 2021

Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

**7 2021_B&W_00304 Monitor VVE en peuterbereik 2020 en
Resultaatafspraken VVE - besluitvormen**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl, Wethouder; mevrouw J. de Groot, Secretaris

Afwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester

Samenvatting

In deze nota bespreken we de uitkomsten van de jaarlijkse monitor VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) en het peuterbereik van 2020. We zien hierin een positieve ontwikkeling; namelijk de toename van het aanbod van VVE-plaatsen én de toename van het gebruik van VVE. Tevens bieden we aan de aangepaste en onlangs in het LEA^[1] opnieuw vastgestelde afspraken tussen de voorschoolse sector en alle schoolbesturen betreffende de toeleiding van VVE-peuters, de doorlopende leerlijn tussen voor- en vroegschool en de resultaatafspraken VVE.

De jaarlijkse monitoring en het maken van afspraken zoals hieronder beschreven, zijn onderdeel van de wettelijke taken voor gemeenten en worden ieder jaar door de Onderwijsinspectie onderzocht.

Gevraagd besluit

- U wordt gevraagd kennis te nemen van de VVE-monitor en peuterbereik 2020.
- U wordt gevraagd kennis te nemen en in te stemmen en de aangepaste afspraken over toeleiding, doorlopende leerlijn en resultaten VVE.

***[1]** LEA staat voor: Lokaal Educatieve Agenda. Meerder malen per jaar wordt de aanpak van onderwijsachterstanden besproken met de voorschoolse sector, de schoolbesturen, de GGD en het Sociaal werk. Het convenant Samen voor Ryan is een integraal onderdeel hiervan.*

Beschrijving

Inleiding

Een belangrijk onderdeel van ons gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is het beleid ten aanzien van VVE. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende aanbod en spreiding van VVE-plaatsen en voor de kwaliteit hiervan (conform artikel 166 Wet Primair Onderwijs).

Door het afsluiten van een raamovereenkomst met de kinderopvanghouders met daarin kwaliteitseisen en voorwaarden, stellen we kinderopvangondernemers in staat (op declaratiebasis),

om voldoende aanbod van VVE-plaatsen te realiseren. Dit VVE-aanbod voldoet aan zowel de wettelijke als gemeentelijke kwaliteitseisen. Ouders kunnen hiermee hun peuter naar de VVE-locatie van hun keuze brengen. Dit geldt ook voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. De keuzevrijheid van ouders, een zo goed mogelijke spreiding van VVE over alle kernen in de gemeente, een zo'n laag mogelijke (financiële) drempel, en een goede toeleiding, zijn allemaal uitgangspunten van ons VVE-beleid.

Sinds augustus 2020 is de standaard dat kinderen 16 uur per week VVE aangeboden krijgen. Dit was 10 uur per week. Wij als gemeente Steenwijkerland bieden deze uitgebreide mogelijkheid al aan sinds augustus 2019, waardoor zowel ondernemers als ouders hieraan gewend hebben kunnen raken. Vervolgens houden we jaarlijks bij, met de VVE-monitor, hoe het gaat met de uitbreiding, spreiding en kwaliteit van het VVE-aanbod in Steenwijkerland. Sinds 2018 betrekken we bij deze meting ook de deelname van 2 en 3-jarigen aan de reguliere peuteropvang (het peuterbereik). De publieksvriendelijke versie en de volledige versie van de VVE-monitor 2020 is bijgevoegd. <https://indd.adobe.com/view/d12f29e0-bbf8-4649-bca9-c4c8af051d8c>

Hieronder bespreken we eerst de uitkomsten van de VVE-monitor en het peuterbereik 2020. En vervolgens worden de afspraken rondom toeleiding, doorgaande lijn resultaatafspraken VVE besproken.

Voorstel

Uitkomsten VVE-monitor en peuterbereik 2020.

Uit de monitor blijkt dat zowel het aanbod van VVE-plaatsen én het bereik van VVE-peuters die hier gebruik van maken flink is gestegen in 2020. Dit is een positieve ontwikkeling. Zo zijn er 107 peuters voor een VVE-plaats geïndiceerd en hebben 106 peuters hier ook gebruik van gemaakt. Dit is een bereik van 99%. Het voorgaande jaar was dit bereik nog 79%. Ten aanzien van ons 'streefbereik' ^[1] van 85 peuters zitten we zelfs op een bereik van boven de 100% (125%).

Het aantal kinderopvangondernemers dat VVE aanbiedt is flink gestegen de afgelopen jaren: in 2018 waren er twee kinderopvangondernemers met een VVE-aanbod, inmiddels zitten we op acht aanbieders verspreid over de hele gemeente. Zie ook het kaartje van de gemeente Steenwijkerland met de spreiding van de voorzieningen in bijgevoegde VVE-monitor, pagina 24. Dit betekent dat ouders een grotere keuzevrijheid hebben bij het kiezen van een kinderopvanglocatie mét VVE voor hun peuter. En niet alleen in de stad Steenwijk zelf, maar ook in de kleine kernen is het aanbod uitgebreid (Kuinre, Vollenhove, st. Jansklooster). Dit is een compliment waard voor onze kinderopvangondernemers.

Uit de monitor kunnen we verder opmaken dat er nog 10 VVE-geïndiceerde peuters op een kinderopvangplek zitten die nog geen formele VVE-plek is, omdat de kinderopvangondernemer zich nog niet heeft laten registreren ^[2] als VVE-aanbieder. Deze kinderen krijgen weliswaar goede kinderopvang aangeboden en soms zelf ook een informeel VVE-aanbod, maar deze plaatsen vallen onder het zogenaamde 'non-bereik'. Er dient wel een kleine kanttekening gemaakt te worden bij deze cijfers over dit 'non-bereik'. De gegevens hierover worden opgehaald bij zowel de GGD/JGZ als bij de kinderopvangondernemers zelf. We gebruiken dus meerdere bronnen. De JGZ (de consultatiebureaus) gebruikt hiervoor de eigen administratie in het digitale kind dossier en de terugkoppeling die men krijgt van ouders of van de kinderopvangondernemer zelf. Het blijkt dat deze gegevens niet precies overeenkomen met de bij de kinderopvangondernemers opgehaalde data voor de VVE-monitor. De komende tijd proberen we deze wijze van dataverzameling te verbeteren.

De positieve trend die we signaleren klopt echter wel: de afgelopen jaren wordt toenemend gebruik gemaakt van een groeiend VVE-aanbod in de gemeente. En dat betekent dat we in staat zijn om 'steeds meer kinderen een veilige en rijke omgeving te bieden waarin zij zich goed kunnen ontwikkelen' (onze missie uit "Samen voor Ryan").

Peuterbereik

Ten aanzien van het peuterbereik (de 2 en 3-jarige peuters die naar een voorschoolse voorziening gaan) laten de cijfers uit de monitor een kleine dip zien: van 83 naar 81%. De verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in de (eerste) periode van lock-down als gevolg van de coronacrisis. Toen waren alle voorzieningen voor peuteropvang gesloten.

SMI

Verder is het aantal kinderen met een Sociaal Medische Indicatie (SMI) toegenomen van 33 naar 47. Een SMI kan worden toegekend door de gemeentelijke toegang (jeugd- of WMO-consulenten). Het betreft gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar voor wie het gebruik van kinderopvang (voor kind of ouder) van groot belang is. Het kan ook gaan om buitenschoolse opvang. Tijdens de lock-down konden SMI-kinderen als 'kwetsbare' kinderen worden aangemerkt, waardoor zij van de Noodkinderopvang gebruik konden maken. De budgetten voor SMI vallen in onze gemeentelijk begroting onder de WMO-begroting.

[1] Dit is het gemiddelde aantal jaarlijks te bereiken VVE-peuters voor onze gemeente berekend door het Rijk en die de basis vormen voor de vierjarige specifieke uitkering Gemeentelijke Onderwijsachterstanden 2019-2022, waar het VVE-budget deels uit bekostigd wordt.

[2] Registratie in het Landelijk Register Kinderopvang, het LRK.

Afspraken over toeleiding, doorgaande lijn en resultaatafspraken VVE

Een ander belangrijk onderdeel van het gemeentelijk VVE-beleid als onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid, is de verplichting om minimaal jaarlijks overleg te voeren en afspraken te maken met alle schoolbesturen en kinderopvanghouders over voor- en voerschoolse educatie. Deze afspraken hebben betrekking op:

- de definitie van welke kinderen recht op VVE hebben,
- de toeleiding van deze kinderen naar de juiste voorschoolse voorzieningen
- het zorgen voor een doorlopende leerlijn van voorschool (kinderopvang) naar voerschool (basisonderwijs) en
- het maken van resultaatafspraken over VVE (zie ook artikel 167 van de Wet Primair Onderwijs).

Het eerste punt betreffende de definitie van de VVE-doelgroep heeft de voerschoolse sector al aangepast en is door u vastgesteld op 16 juli 2019[1]. Belangrijkste wijziging was het toevoegen van het begrip 'ervaren armoede', omdat uit steeds meer onderzoeken blijkt dat het langdurig ervaren van armoede leidt tot stress binnen gezinnen en leidt tot grotere risico's op ontstaan van (onderwijs)achterstanden. De GGD geeft de indicaties voor VVE af. Dit gebeurt door de jeugdverpleegkundigen en/of jeugdartsen op het consultatiebureau.

De afspraken over de toeleiding, doorlopende leerlijn en resultaatafspraken VVE (de andere drie onderwerpen) zijn gemaakt met het hele voerschools veld en goedgekeurd in het LEA van 11 maart 2021. De bestaande afspraken waren aan vernieuwing toe. Zo zijn ze passend gemaakt aan de uitgangspunten uit het convenant "Samen voor Ryan" en aan de huidige uitkeringsperiode 2019-2022 van het GOA-budget.

Afspraken over toeleiding en doorgaande leerlijn.

In de afspraken over toeleiding en doorlopende leerlijn (het 'stroomschema', zie bijlage 2) is met name de toeleidende rol van de consultatiebureaus en het Sociaal Werk uitgebreid. Zo worden ouders

waar nodig wat meer aan de hand genomen bij het normaliseren van kinderopvang of het gebruik maken van peuteropvang. Met name dat laatste is belangrijk voor ouders die het beeld hebben dat het peuterspeelzaalwerk zou zijn afgeschaft. Of dat peuteropvang, nu het onder de Wet kinderopvang valt, te duur zou zijn. Op het consultatiebureau probeert men deze beelden dus recht te zetten en actief mee te denken over deelname aan peuteropvang.

De kinderopvanghouders zelf doen ook een bijdrage aan de toeleiding door te helpen bij het maken van proefberekeningen van de ouderbijdrage, ook al heeft men nog geen contract met deze ouders. Tevens bieden zij gratis wen-ochtenden aan. En het Sociaal werk helpt om ouders te ondersteunen bij het aanvragen van kinderopvangtoeslag (administratieve ondersteuning).

Resultaatafspraken VVE

Ten aanzien van het vastleggen van de resultaatafspraken voor VVE (zie bijlage 3) is erkend dat het gebruik van volgsystemen noodzakelijk is voor het kunnen signaleren van vorderingen en/of resultaten. En dat hierover met elkaar kunnen overleggen een voorwaarde is om kennis te verbreden. Dit betreft niet alleen de voorschoolse voorzieningen, maar ook het basisonderwijs waar het vroegschoolse aanbod plaatsvindt. Eind groep 2 van de basisschool eindigt de VVE-periode en dat is het moment om vorderingen en resultaten te vergelijken met de start van de hele VVE-periode.

Het monitoren van de vorderingen en hierop feedback geven is onontbeerlijk voor kwaliteitsverbetering en past eveneens in de brede afspraken uit "Samen voor Ryan". Afgesproken is om de VVE-monitor uit te breiden met vragen die resultaten en vorderingen inzichtelijk kunnen maken.

[1] Definitie voor de bepaling van de VVE-doelgroep:

a. Van belang is de hoogst genoten opleiding van beide ouders: is dit maximaal vmbo-kader, dan ontstaat er recht op VVE. Als één ouder een hogere opleiding heeft genoten, dan vervalt dit criterium; b. Het land van herkomst van beide ouders is niet Nederland. Zodra één ouder wel Nederland als herkomstland heeft, dan vervalt dit criterium; c. De verblijfsduur in Nederland van de ouders bedraagt minder dan vijf jaar. Met name de verblijfsduur van de moeder heeft invloed op het risico op het ontstaan van achterstand. Als één van de ouders een verblijfsduur langer dan 5 jaar heeft, vervalt dit criterium; d. De aanwezigheid van armoede. Als het gezin armoede ervaart, moeite heeft om financieel rond te komen, ook als er nog geen sprake is van schuldsanering, ontstaat een recht op VVE; e. De expertise van de JGZ op de taalontwikkeling: als er bijzonderheden/afwijkingen zijn met betrekking tot de spraak-, taal- en motorische ontwikkeling, ontstaat er recht op VVE.

Argumenten

Niet van toepassing.

Kanttekeningen en risico's

Niet van toepassing.

Duurzaamheid en social return

Niet van toepassing.

Financiële toelichting

Vooralsnog neemt het hoge bereik van 125% ten opzichte van het streefbereik van 85 kinderen uit onze VVE doelgroep geen financiële risico's met zich mee. Overschrijding binnen het budget voor gemeentelijke onderwijsachterstanden (GOA-budget) is niet aan de orde. De vierjaarlijkse specifieke uitkering is deze uitkeringsperiode namelijk toegenomen van minder dan € 200.000 (streefbereik 79 VVE-kinderen tot 2019) naar meer dan € 900.000 eind 2022 (streefbereik 85 VVE-kinderen vanaf

2019). Uit dit budget worden ook de uitgaven voor "Samen voor Ryan" betaald. Mogelijk dat er kleine verschuivingen binnen dit budget zullen plaatsvinden.

Participatie en communicatie

Het voorstel is om de bijgevoegde Monitor VVE en peuterbereik 2020 en de bijgevoegde afspraken 'Stroomschema' en Resultaatafspraken VVE ter kennisname door te sturen aan de gemeenteraad.

Corona

Niet van invloed.

Uitvoering en planning

De monitor VVE en peuterbereik wordt ieder jaar gehouden en aangeboden aan het college. Alleen bij aanpassing van voorliggende afspraken over toeleiding, resultaatafspraken etc. wordt u opnieuw om instemming gevraagd.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit:

1. Kennis te nemen van de VVE-monitor en peuterbereik 2020.
2. Kennis te nemen en in te stemmen en de aangepaste afspraken over toeleiding, doorlopende leerlijn en resultaten VVE.
3. De stukken ter kennisname aan de gemeenteraad te versturen.